

December 2024

Tussentijdse rapportage uitkomsten Verbijzonderde interne controle 2024

Inhoudsopgave

- Kernboodschap
- Inleiding
- Ontwikkelingen
- Oordeel per proces
- Bevindingen
- Fouten & Onzekerheden
- Planning VIC boekjaar 2024

Kernboodschap

Algemene constatering

Met de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording over boekjaar 2023 is een traject ingezet om de organisatie nog beter 'in control' te krijgen. Hierdoor zijn de bevindingen vanuit de (verbijzonderde) interne controle én de accountant afgenomen. Door de komst van de rechtmatigheidsverantwoording ligt de nadruk vanaf boekjaar 2023 meer op de onderdelen begrotingsrechtmatigheid en M&O-beleid. Het rechtmatig inkopen is de laatste jaren een aandachtspunt gebleken en dat geldt ook nog voor het boekjaar 2024.

De afgelopen jaren en ook in 2024 hebben wij ervaren dat, mede door personele wisselingen, in beperkte mate verbeteringen in de processen zijn gerealiseerd (zie hoofdstuk 'Oordeel per proces'). Deze personele wisselingen hebben impact op de beheersing van de processen. De gemeente denkt goed na over de borging van de processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording en maakt bewuste keuzes welke (rest)risico's worden geaccepteerd. Wij hebben geconstateerd dat de beheersing in de lijn - door het uitvoeren van de juiste processtappen - verder kan worden verbeterd.

In augustus 2024 is de nieuwe concerncontroller gestart, waarbij de primaire focus ligt op de verdere professionalisering van de organisatie.

Verbijzonderde interne controle 2024

De (verbijzonderde) interne controle (hierna: VIC) rapporteert over de opzet, het bestaan en werking van de processen. Er zijn meerdere gesprekken geweest met de proceseigenaren om het proces in kaart te brengen. Hierbij zien we ook een toename in het begrip waarom bepaalde controles moeten worden uitgevoerd. Er zijn goede gesprekken geweest over de impact wanneer een beheersmaatregel niet werkt, wat vaak betekent dat achteraf aanvullende controles middels gegevensgerichte werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

Samenvatting aandachtspunten

Uit de interne controlewerkzaamheden 2024 komen enkele aandachtspunten naar voren, die wij hierna hebben samengevat:

- **Aanbestedingen**
 - **Aandachtspunt:** In boekjaar 2023 was sprake van contracten welke onrechtmatig waren en doorlopen in boekjaar 2024. Daarnaast wordt de spendanalyse tweemaal per jaar achteraf vanuit de (verbijzonderde) interne controle uitgevoerd.
 - **Aanbeveling:** Periodiek (per kwartaal) uitvoeren van een spendanalyse door de tweede lijn welke door de VIC vanuit de derde lijn kan worden getoetst, zodat de verantwoordelijkheid in de organisatie wordt vergroot en toekomstige fouten kunnen worden voorkomen.
- **Prestatielevering**
 - **Aandachtspunt:** Prestatielevering bij de inkoopfacturen alsook het sociaal domein wordt niet door de systemen afgedwongen. Hierdoor ontstaat het risico dat voor goederen en diensten respectievelijk zorg betaald worden die feitelijk niet aan de gemeente zijn geleverd.
 - **Aanbeveling:** Stel beleid en procedures op omtrent het vaststellen van de prestatielevering.

Uit wet- en regelgeving komen enkele aandachtspunten naar voren, die wij hierna hebben samengevat:

- **Begrotingsrechtmatigheid**
 - **Aandachtspunt:** Alle overschrijdingen op programmaniveau en investeringskredieten worden strikt genomen als onrechtmatig beschouwd en moeten worden verantwoord.
 - **Aanbeveling:** Zorg voor een strikte naleving van de financiële verordening en regelmatige rapportage aan de raad over budgetstatus en overschrijdingen.

De bevindingen zijn gericht op de significante processen inzake de opzet van het proces en het bestaan van de AO/IB. Dit maakt dat de VIC-rapportage vooral gericht is op de interne beheersing. De uitkomsten van de (gegevensgerichte) deelwaarnemingen (werking) en de minder significante processen wordt - na afronding van deze controles - op een later tijdstip gerapporteerd (voorjaar 2025).

Inleiding

Inhoud rapportage

In deze tussentijdse rapportage presenteren wij onze bevindingen over de uitgevoerde VIC-werkzaamheden gedurende de periode van januari tot en met augustus 2024.

Gezien de aard van deze rapportage ligt de focus meer op het identificeren van mogelijke risico's en de maatregelen om deze risico's te beheersen in plaats van een gedetailleerde opsomming van wat goed gaat. Wij verzoeken u deze rapportage in dat licht te beschouwen.

Waarom deze VIC-rapportage?

Deze rapportage biedt een overzicht van de huidige status van uw procesbeheersing en de mate van getrouwheid én rechtmatigheid van uw processen en de onderliggende financiële geldstromen. Deze VIC-rapportage sluit aan bij de doorontwikkeling om de verantwoording van de rechtmatigheid beter in de lijn te borgen.

Aanpak van (verbijzonderde) interne controle

De VIC is niet alleen gericht op het constateren van zaken, maar vooral op het ondersteunen van de organisatie bij verbeteringen. We dragen bij aan het inzicht in de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Onze controleaanpak is initieel procesgericht. We proberen zoveel mogelijk te steunen op de bestaande beheersmaatregelen binnen de processen. Wanneer de procesbeheersing niet zichtbaar is, voeren we aanvullende gegevensgerichte controles uit. Onze aanbevelingen zijn gericht op de doorontwikkeling en verbetering van de procesbeheersing.

Rollen en verantwoordelijkheden

Wij onderscheiden de volgende rollen en verantwoordelijkheden:

De eerste lijn is primair verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het proces, ondersteund door de tweede lijn. Het uitgangspunt hierbij is dat de interne beheersing is georganiseerd in de eerste lijn, met controles en adviezen vanuit de tweede lijn.

Vanuit de derde lijn wordt onafhankelijk van het proces en objectief de werking van de procesbeheersing in de eerste en tweede lijn, dat wil zeggen de werking van de interne controles, getoetst en worden veelal – waar nodig – aanvullend gegevensgerichte controles uitgevoerd om de financiële rechtmatigheid te toetsen.

Ontwikkelingen

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
1.	Rechtmatigheidsverantwoording Boekjaar 2023 was het eerste jaar waarin de rechtmatigheidsverantwoording werd geïntroduceerd. Dit bracht enige onduidelijkheid met zich mee over de verantwoordelijkheden van het college. Ook bij de accountants was sprake van onduidelijkheid, aangezien de wet- en regelgeving op dit onderdeel nog niet was aangepast. De grootste onzekerheid voor boekjaar 2023 betrof de evaluatie van afwijkingen inzake begrotingsrechtmatigheid. Uiteindelijk werd geconcludeerd dat een oordeel moest worden gevormd over de bruto onrechtmatigheid. Dit betekent dat iedere overschrijding óf onderschrijding van baten en lasten op programmaniveau, die niet tijdig zijn gemeld, als onrechtmatig werd aangemerkt. Op de volgende pagina hebben wij dit nader uitgewerkt. Deze wijziging heeft ertoe geleid dat ruim 50% van de gemeenten heeft moeten verklaren dat zij in boekjaar 2023 onrechtmatig hebben gehandeld.	Om tot een gedegen oordeel te kunnen komen, is het essentieel dat een goede procesbeschrijving en daarmee in het verlengde een goed opgezette procesbeheersing aan de voor de rechtmatigheidsverantwoording van belang zijnde processen ten grondslag ligt. Het betreft hier onder andere de processen begrotingswijzigingen, aanbestedingen, sociaal domein, belastingen, omgevingsvergunningen en subsidies. Dit stelt de ambtelijke organisatie in staat om aan de raad aan te tonen dat de rechtmatigheid op orde is. Hiervoor is het noodzakelijk om een risicoanalyse op te stellen met betrekking tot significante transactiestromen, een analyse te maken van de geldende normen (normenkader) die van invloed zijn op de rechtmatigheid, en de naleving van deze normen te controleren.

Ontwikkelingen (Vervolg)

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
2.	Kadernota Rechtmatigheid 2024 Op 22 oktober 2024 is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd. De belangrijkste verschillen ten opzichte van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 zijn hieronder uiteen gezet: 1. Modeltekst rechtmatigheidsverantwoording onderdeel ‘bevinding’ aangepast. 2. Stellige uitspraak: Geconstateerd misbruik waarbij het M&O-beleid juist is uitgevoerd en op een getrouwe wijze is verwerkt in de jaarrekening, wordt niet betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Wél dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en de (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik. 3. Teksten met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid verduidelijkt. 4. Hoofdstuk 2: ‘Het bestuurlijk belang van rechtmatigheid’ voor de gemeenteraad ingekort en herschreven (minder technisch). <u>Verduidelijking (geen wijziging):</u> Voor de specifieke uitkeringen (SPUK’s) geldt dat alle negen rechtmatigheidscriteria getoetst dienen te worden en dat iedere (in het kader van de bepalingen van de BADO materiële) onrechtmatigheid een rol speelt bij het oordeel in de controleverklaring over de specifieke uitkeringen en de bevindingen, zoals deze tot uitdrukking komen in de tabel van fouten en onzekerheden. De wijzigingen in het ‘Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)’ en ‘Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado)’ zijn in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording nog steeds niet definitief.	De verschillen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 ten opzichte van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 en de vertaling naar de impact op de bedrijfsprocessen zijn hieronder opgenomen: 1. Geen impact op de bedrijfsprocessen. De nieuwe modeltekst dient bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording - als onderdeel van de jaarstukken - te worden gehanteerd. 2. De wijzigingen ten aanzien van het Misbruik- en Oneigenlijk gebruik criterium dienen in de paragraaf bedrijfsvoering (informatievoorziening BZK) te worden toegelicht. 3. Geen impact op de bedrijfsprocessen. 4. Geen impact op de bedrijfsprocessen. In aanvulling op voorgaande dient te worden opgemerkt dat de financiële verordening is aangepast op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2024. Daarbij zal de financiële verordening door de raad op 12 december 2024 worden vastgesteld.

Ontwikkelingen (Vervolg)

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
3.	Begrotingsrechtmatigheid Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording krijgt het aspect van begrotingsrechtmatigheid een prominenter rol in het verantwoordingsproces. Onrechtmatigheid doet zich voor wanneer: • Het lasten- of investeringsbudget is overschreden; • De baten (opbrengsten) door het doen of nalaten van een financiële beheershandeling lager zijn dan het door de raad vastgestelde budget; en • Voor het door de raad vastgestelde budget minder doelen of activiteiten zijn gerealiseerd dan begroot. Het uitgangspunt is dat iedere overschrijding op de lasten in de begroting (zowel exploitatie als investeringen) als onrechtmatig wordt beschouwd. Deze overschrijdingen worden meegenomen in het oordeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Voor baten geldt dit alleen indien er sprake is van een besluit of nalatigheid.	Budgetbeheer was ook voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording van groot belang voor de gemeente en is in essentie niet gewijzigd. Wél wordt de verantwoording hierover explicieter gemaakt, ook voor kredieten. Aandachtspunten om overschrijdingen te voorkomen: • Budgethouderschap: ○ Goed budgetbeheer begint bij een juiste invulling van het budgethouderschap. Dit omvat zowel het beheren van het budget als het signaleren van mogelijke overschrijdingen. • Verplichtingen: ○ Het is essentieel om een goed overzicht te hebben van de verplichtingen die de gemeente/budgethouder gedurende het jaar en bij de afsluiting heeft. Dit kan door het gebruik van een verplichtingenadministratie worden ondersteund. • Ondersteuning tweede lijn: • Budgethouders worden vanuit de tweede lijn ondersteund. Deze ondersteuning is cruciaal om overschrijdingen tijdig te signaleren, zodat tijdig middels een begrotingswijziging kan worden bijgestuurd. Het is belangrijk om het verantwoordingsproces richting de jaarrekening te stroomlijnen, zodat eventuele overschrijdingen die optreden, worden getoetst aan de afspraken met de raad en van een adequate toelichting worden voorzien.

Ontwikkelingen (Vervolg)

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
4.	Goedkeuringstolerantie boekjaar 2024/2025 De goedkeuringstolerantie bedraagt momenteel voor fouten (2024) 1 procent en voor onzekerheden 3 procent van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves. Vanuit de beroepsorganisatie van accountants wordt voorgesteld om: • uit te gaan van één percentage voor het geheel van fouten en onzekerheden, namelijk van 2 procent; en • het onderscheid tussen fouten en onzekerheden te laten vervallen. Hierover is nog geen besluit genomen en daarom niet in wet- en regelgeving verwerkt. De verwachting is dat een besluit over dit advies nog niet van toepassing zal zijn op de controle van het boekjaar 2024.	Voor het boekjaar 2025 kan de tolerantiegrens worden aangepast. Dit betekent dat de accountant grotere controlestappen zal nemen bij de controle van de jaarrekening, aangezien de tolerantie van 1% naar 2% gaat. Hierdoor kan de accountant een hogere tolerantiegrens hanteren. Daartegenover staat dat onzekerheden bij de fouten zullen worden opgeteld, terwijl deze voorheen afzonderlijk werden beoordeeld. Hierdoor zullen de goedkeuringstoleranties bij fouten en onzekerheden sneller worden bereikt. Voor boekjaar 2023 was de onzekerheid beperkt dankzij extra werkzaamheden van de VIC. Op basis van deze uitgangspunten zijn de gevolgen beperkt gebleven.

Ontwikkelingen (Vervolg)

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
5.	Wet DBA 2025 In 2025 wil de Belastingdienst ingrijpende veranderingen doorvoeren voor bedrijven die regelmatig freelancers inhuren. De handhaving van de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA), bedoeld om schijnzelfstandigheid te voorkomen, wordt weer aangescherpt. De belangrijkste wijzigingen zijn: • Striktere handhaving: De Belastingdienst zal de regels rond schijnzelfstandigheid actiever controleren en handhaven; • Duidelijkere modelovereenkomsten: Er komen vernieuwde modelovereenkomsten die helderheid moeten bieden over de status van freelancers; • Grotere verantwoordelijkheid voor opdrachtgevers: Bedrijven worden meer verantwoordelijk gehouden voor het correct classificeren van arbeidsrelaties; en • Preventie van schijnzelfstandigheid: Extra focus op het voorkomen van situaties waarin freelancers in een afhankelijkheidsrelatie vergelijkbaar met loondienst werken.	Voor de gemeente is het belangrijk om te onderzoeken of er in de huidige flexibele schil gebruik wordt gemaakt van ZZP'ers. Dit is de groep waarmee het gesprek moet worden gevoerd om te bepalen of sprake is van schijnzelfstandigheid. Daarnaast moet er aan het begin van het inhuurtraject scherper naar de inhuurconstructie worden gekeken. In aanvulling op voorgaande is er ook een bedrijfsrisico dat het aanbod van de flexibele schil beperkter kan worden, waardoor het moeilijker wordt om tijdelijke functies in te vullen.

Ontwikkelingen (Vervolg)

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
6.	Beleid prestatielevering In 2020 is de BADO-notitie 'Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties' verschenen. Binnen de gemeente is vaak geen duidelijke scheiding tussen het bestellen, ontvangen van goederen/diensten en het goedkeuren van de inkoopfactuur, of deze functiescheiding is niet zichtbaar. Daarnaast blijkt uit de (verbijzonderde) interne controle dat het lastig is om de prestatielevering goed te kunnen onderbouwen.	In het afgelopen jaar is er nog geen beleid voor prestatielevering opgesteld. Dit betekent dat de gehele populatie van inkoopfacturen een risico vormt voor onrechtmatigheden. Voor het boekjaar 2024 zal middels gegevensgerichte werkzaamheden door de VIC (eventueel in combinatie met data-analyse) zekerheid moeten worden verkregen over de populatie waarop de accountant kan steunen. Het proces is tot op heden nog onvoldoende geborgd.
7.	Eigen bijdrage opvang Oekraïne Vanaf 1 juli 2024 moeten vluchtelingen uit Oekraïne met een baan of eigen inkomsten meebetalen aan hun opvang in een gemeente. Zij ontvangen dan geen leefgeld meer. De eigen bijdrage wordt opgelegd vanaf 1 juli 2024, waarbij gemeenten een implementatietermijn van zes maanden krijgen om op een later moment te starten. Dit valt samen met de inwerkingtreding van de aangepaste Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) en de Tijdelijke Wet opvang ontheemden Oekraïne (TW), die een juridische grondslag biedt om ontheemden te verplichten hun inkomsten aan gemeenten te melden.	Het is noodzakelijk om inzichtelijk te hebben welke Oekraïners met een inkomen worden opgevangen. Daarbij moet worden geanalyseerd wat de hoogte is van de eigen bijdrage. De te vorderen bedragen moeten in de SiSa-regeling 'Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (A16)' naar het Rijk worden verantwoord. Gedurende de implementatieperiode van zes maanden krijgen gemeenten de gelegenheid om het proces voor het innen van de eigen bijdrage op orde te krijgen. Deze periode biedt ruimte om eventuele systemen aan te schaffen en processen aan te scherpen of anders in te richten. Omdat het innen van de eigen bijdrage een nieuwe taak is, waarbij gemeenten de vrijheid hebben om een passend proces in te richten, wordt deze implementatieperiode als passend en noodzakelijk beschouwd.

Oordeel per proces

Nr.	Proces	2024	2023
		Kwaliteit Procescontroles (IB)	Kwaliteit Procescontroles (IB)
1.	Planning & Control (Financiële administratie)	Redelijk	Redelijk
2.	Inkopen (incl. betalingsverkeer)	Redelijk	Redelijk
3.	Aanbestedingen	Matig	Matig
4.	Personeel	Goed	Redelijk
5.	Uitkeringen (Participatiewet)	Redelijk	Redelijk
6.	WMO	Redelijk	Redelijk
7.	Jeugd	Redelijk	Matig
8.	Belastingen en heffingen	Goed	Goed
9.	Subsidies	Redelijk	Redelijk
10.	Omgevingsvergunningen	Redelijk	Redelijk
11.	Grondexploitatie	Nog geen oordeel	Redelijk
12.	Burgerzaken	Nog geen oordeel	Nog geen oordeel
13.	Huren en pachten	Matig	Matig

Toelichting

In de tabel is een overzicht van de gecontroleerde processen opgenomen. Daarbij is per proces een score opgenomen in hoeverre het proces op orde is (kwaliteit van de procescontroles).

Op de volgende pagina's worden de scores met 'redelijk' en 'matig' kort toegelicht.

Oordeel	Procescontrole <i>Is de kwaliteit van de AO/IB (proces) van voldoende niveau?</i>
Matig	De beheersingsmaatregelen in het proces zijn beperkt en vaak niet goed zichtbaar gedocumenteerd. Een matig oordeel leidt tot veel extra gegevensgerichte werkzaamheden om toch 'financieel in control' te kunnen aantonen.
Redelijk	De beheersingsmaatregelen in de processen zijn grotendeels aanwezig maar niet altijd zichtbaar.
Redelijk/goed	De beheersingsmaatregelen in de processen zijn aanwezig en zijn grotendeels zichtbaar.
Goed	De beheersingsmaatregelen in de processen zijn aanwezig en zichtbaar.

Bevindingen

Uitkomsten per proces

Tijdens de uitvoering van onze interne controlewerkzaamheden zijn binnen de gemeente een aantal bevindingen met betrekking tot verschillende processen geconstateerd. Hieronder worden de bevindingen per proces weergegeven.

1.1 Planning & Control (Financiële administratie)

Procesmatig in control: Redelijk

	Ontbreken van een zichtbare controle op de invoer van memoriaalboekingen.
Risico: Gemiddeld	Inherent aan de verwerking van journaalposten via het memoriaalboek bestaat het risico dat de opgezette maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing binnen de andere bedrijfsprocessen (bewust) worden doorbroken. Het risico bestaat dat er onjuiste en/of onzakelijke boekingen worden verwerkt in de financiële administratie en verantwoord in de jaarrekening.
Toelichting	Wij hebben vastgesteld dat door het financiële systeem niet wordt afgedwongen dat een memoriaalboeking door een tweede medewerker dient te worden gecontroleerd alvorens deze definitief wordt geboekt. In aanvulling op voorgaande hebben wij begrepen dat met ingang van 1 november 2024 een checklist voor memoriaalboekingen is ingevoerd. Op basis van de checklist is zichtbaar door wie en wanneer de memoriaalboeking is opgevoerd én door wie en wanneer de memoriaalboeking is gecontroleerd. Echter, deze maatregel heeft niet voor het gehele boekjaar gefunctioneerd.
Aanbeveling	Wij adviseren u de maatregelen van interne beheersing rondom de verwerking van memoriaalboekingen zodanig op te zetten, dat het 4-ogen-principe zichtbaar wordt geïmplementeerd, waarmee het (mogelijke) risico dat het management en/of medewerkers de organisatorische procesafspraken doorbreekt wordt gemitigeerd.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen (aanvullende) gegevensgerichte controlewerkzaamheden op memoriaalboekingen - na het afsluiten van de financiële administratie over 2024 - uitvoeren. Daarnaast zullen wij het memoriaalboek doornemen op bijzondere omschrijvingen evenals bijzondere (terugkerende) bedragen.

Bevindingen (Vervolg)

1.2 Planning & Control (Financiële administratie)	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Actualiseren van verordeningen en nota's.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat verordeningen respectievelijk nota's niet tijdig zijn geactualiseerd, waardoor aangepaste wet- en regelgeving (bijv. Omgevingswet, Rechtmatigheidsverantwoording) hierin niet zijn opgenomen en daardoor niet (tijdig) kunnen worden geëffectueerd met mogelijke onrechtmatigheden tot gevolg.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat de nota waarderen, activeren & afschrijven nog niet is geactualiseerd.
Aanbeveling	Wij adviseren om de nota waarderen, activeren & afschrijven te actualiseren.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden over het tweede halfjaar van 2024 beoordelen in hoeverre de nota waarderen, activeren & afschrijven is geactualiseerd.

Bevindingen (Vervolg)

2.1 Inkopen (incl. betalingsverkeer)	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Zichtbare controle (in functiescheiding) op het aspect prestatielevering ontbreekt.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de feitelijke prestatielevering samenhangend met in rekening gebrachte kosten niet (geheel) ten gunste van de gemeente heeft plaatsgevonden en dat onjuiste en/of onzakelijke kosten betaalbaar worden gesteld en verantwoord in de jaarrekening.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat het aspect van prestatielevering geen verplicht veld is om in te vullen en er geen brondocumenten ter onderbouwing hoeven te worden opgeleverd. Hierdoor ligt de prestatielevering niet zichtbaar vast en is het niet eenvoudig om te reproduceren.
Aanbeveling	Wij adviseren om op korte termijn tot een structurele oplossing te komen om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate zichtbaar en eenduidig wordt vastgelegd (bijv. separate goedkeuring voor levering door een tweede medewerker, onderbouwen van de prestatielevering met documentatie (eventueel met een ondergrens)). Alle facturen onder dit bedrag worden alleen door de deelbudgethouder geautoriseerd.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen over het tweede halfjaar van 2024 gegevensgerichte werkzaamheden op de inkopen (incl. betalingsverkeer) en het aspect van prestatielevering uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

2.2 Inkopen (incl. betalingsverkeer)	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Niet naleven van procedures omtrent inkopen.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat inkopen onrechtmatig plaatsvinden als gevolg van het niet naleven van procedures en daarmee in het verlengde het inkoopbeleid.
Toelichting	De inkopen zijn binnen de gemeente een overstijgend proces. Inkopen worden vanuit alle eenheden verricht, wat er toe leidt dat dit proces op verschillende manieren kan worden ingevuld (per eenheid of zelfs per afdeling). Daarbij worden door SSC ONS onder andere stappenplannen, stroomschema's en werkafspraken voor het verrichten van inkopen beschikbaar gesteld. Echter, deze procedures worden niet door alle medewerkers in de organisatie gevolgd.
Aanbeveling	Wij adviseren om beleid en procedures ten aanzien van inkopen op te stellen. Daarnaast is het mogelijk om een inkoop adviseur respectievelijk inkoop coördinator aan te stellen welke verplicht bij inkopen (eventueel met een ondergrens) verplicht dient te worden betrokken.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen over het tweede halfjaar van 2024 gegevensgerichte werkzaamheden op de inkopen (incl. betalingsverkeer) en het aspect van prestatielevering uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

3.1 Aanbestedingen	
Procesmatig in control: Matig	
	Onvoldoende toetsing vooraf met betrekking tot aanbestedingen.
Risico: Hoog	Het risico bestaat dat onjuist wordt aanbesteed óf dat inkopen ten onrechte niet worden aanbesteed, doordat voorafgaand aan het inkooptraject geen onafhankelijke zichtbare toetsing op basis van vigerende wet- en regelgeving plaatsvindt.
Toelichting	Het Inkoop Start Formulier (ISF) wordt bij het doen van inkopen vanaf ad. 10.000 euro slechts zeer beperkt gebruikt. Hierdoor wordt inkoop (SSC ONS) niet bij het inkooptraject betrokken. Doordat inkoop in deze gevallen niet beoordeeld wat de opdrachtwaarde is en welke inkoopprocedure moet worden gehanteerd geldt dat inkopen mogelijk ten onrechte niet juist worden aanbesteed.
Aanbeveling	Wij adviseren om een medewerker (adviseur) aan te stellen voor de ondersteuning bij inkooptrajecten en de tijdige inzet middels 'spendanalyses' te monitoren. Hiermee wordt geborgd dat voor inkopen een Inkoop Start Formulier wordt ingevuld, maar dat ook wordt beoordeeld welke inkoopprocedure dient te worden gehanteerd. In aanvulling op voorgaande adviseren wij om het uitvoeren van 'spendanalyses' in de tweede lijn te borgen, zodat hier vanuit de derde lijn een controle op kan plaatsvinden.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen - na het afsluiten van de financiële administratie over 2024 - een uitgebreide spendanalyse uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

3.2 Aanbestedingen	
Procesmatig in control: Matig	
	Ontbreken contractenregister.
Risico: Hoog	Het risico bestaat dat mogelijke onregelmatigheden ontstaan als gevolg van het niet tijdig (opnieuw) aanbesteden van aflopende contracten.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat het contractenbeheer ontoereikend is. Daarbij is geen (volledig) zicht op aanwezig contracten en de actualiteit alsook de uitnutting hiervan wordt niet structureel bewaakt.
Aanbeveling	Vanuit contractbeheer dient te worden bewaakt dat alle contracten worden geregistreerd en dat tevens vanuit deze contracten de uitnutting wordt gemonitord zodat tijdig een nieuwe inkoopprocedure in gang kan worden gezet. Tevens zou (in samenwerking met SSC ONS) de mogelijkheid om te komen tot een inkoopkalender nader kunnen worden onderzocht.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen - na het afsluiten van de financiële administratie over 2024 - een uitgebreide spendanalyse uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

5. Uitkeringen (Participatiewet)	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Ontbreken van een uniforme zichtbare (interne) kwaliteitstoets.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat uitkeringen niet in overeenstemming met een uniforme checklist/toetsingskader worden getoetst en daarmee onrechtmatig worden verstrekt.
Toelichting	Wij hebben vastgesteld dat geen sprake is van een uniforme checklist/toetsingskader die door de workflow in de uitkeringenadministratie wordt afgedwongen en daarmee waarborgt dat alle aanvragen op een uniforme manier worden behandeld.
Aanbeveling	Wij adviseren om intern na te gaan op welke wijze de (interne) kwaliteitstoets aan de hand van bovenstaande vereisten nader kan worden vormgegeven.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op cliëntendossiers uitvoerend, rekening houdend met de uitvoering van 100% toetsen.

Bevindingen (Vervolg)

6.1 WMO	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Voor de prestatielevering van de ZIN-gefinancierde zorg is de gemeente afhankelijk van productieverantwoordingen met controleverklaringen.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de ZIN-gefinancierde zorg niet is geleverd en de (zorg) kosten daarmee onrechtmatig zijn.
Toelichting	De gemeente heeft geen afgewogen set aan beheersmaatregelen die het risico van het niet leveren van zorg beheerst. Gevolg is dat verleende zorg waarvoor geen productieverantwoording met controleverklaring aanwezig is als een onzekere uitgave wordt gezien (inschatting onzekerheid op basis van 2023: 152k).
Aanbeveling	Wij adviseren om - mede in het kader dat de goedkeuringstolerantie in 2025 hoogstwaarschijnlijk zal worden aangepast naar 2% en fouten en onzekerheden bij elkaar moeten worden opgeteld - om de ZIN-gefinancierde zorg middels productieverantwoordingen met controleverklaringen te onderbouwen. Daarbij het advies om het restant van de ZIN-gefinancierde zorg welke niet middels productieverantwoordingen en controleverklaringen kan worden onderbouwd om hier belacties en/of enquêtes voor uit te voeren, zodat de resterende onzekerheid zoveel mogelijk wordt ingeperkt.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op cliëntendossiers uitvoeren. Daarnaast zullen wij een 'spendanalyse' op de lasten uit hoofde van het sociaal domein uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

6.2 WMO	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Zichtbare factuurcontrole (in functiescheiding) ontbreekt.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de in rekening gebrachte kosten niet (geheel) ten gunste van de gemeente heeft plaatsgevonden en dat onjuiste kosten betaalbaar worden gesteld.
Toelichting	Wij hebben vastgesteld dat functiescheiding ten aanzien van de factuurcontrole (nog) onvoldoende afdwingbaar in het proces wordt geborgd.
Aanbeveling	Wij adviseren om functiescheiding in de onderliggende subadministratie door te voeren.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op cliëntendossiers uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

7.1 Jeugd	
Procesmatig in control: Matig	
	Voor de prestatielevering van de ZIN-gefinancierde zorg is de gemeente afhankelijk van productieverantwoordingen met controleverklaringen.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de ZIN-gefinancierde zorg niet is geleverd en de (zorg) kosten daarmee onrechtmatig zijn.
Toelichting	De gemeente heeft geen afgewogen set aan beheersmaatregelen die het risico van het niet leveren van zorg beheerst. Gevolg is dat verleende zorg waarvoor geen productieverantwoording met controleverklaring aanwezig is als een onzekere uitgave wordt gezien (inschatting onzekerheid op basis van 2023: 24k).
Aanbeveling	Wij adviseren om - mede in het kader dat de goedkeuringstolerantie in 2025 hoogstwaarschijnlijk zal worden aangepast naar 2% en fouten en onzekerheden bij elkaar moeten worden opgeteld - om de ZIN-gefinancierde zorg middels productieverantwoordingen met controleverklaringen te onderbouwen. Daarbij het advies om het restant van de ZIN-gefinancierde zorg welke niet middels productieverantwoordingen en controleverklaringen kan worden onderbouwd om hier belacties en/of enquêtes voor uit te voeren, zodat de resterende onzekerheid zoveel mogelijk wordt ingeperkt.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op cliëntendossiers uitvoeren. Daarnaast zullen wij een 'spendanalyse' op de lasten uit hoofde van het sociaal domein uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

7.2 Jeugd	
Procesmatig in control: Matig	
	Collegiale toetsing is niet zichtbaar vastgelegd.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de ZIN-gefinancierde zorg onjuist is en de (zorg) kosten daarmee onrechtmatig zijn.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat geen sprake is van collegiale toetsing en/of de collegiale toetsing niet zichtbaar in het systeem is vastgelegd. Daarbij kan de medewerker frontoffice de aanvraag tot en met de beschikking zelf in het systeem inregelen. Vanuit het systeem wordt geen (interne) collegiale toetsing afgedwongen.
Aanbeveling	Wij adviseren om binnen de applicatie Suite de rol van de consultants en rol van de frontoffice (verder) in te richten, zodat het aspect van collegiale toetsing in middels het systeem wordt afgedwongen.
Impact VIC werkzaamheden	Het proces Jeugd zal - rekening houdend met bovenstaande bevindingen - gegevensgericht worden gecontroleerd. Daarbij zal ten aanzien van de prestatielevering worden gesteund op de verantwoordingen en controleverklaringen vanuit de zorgnaabieders worden gesteund.

Bevindingen (Vervolg)

9.1 Subsidies	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Onvoldoende afgedwongen functiescheiding.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat subsidies worden verstrekt die niet aan de Algemene Subsidieverordening en/of collegebesluiten voldoen.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat sprake is van onvoldoende afgedwongen functiescheiding in het primaire proces omtrent subsidies. Daarbij is geen sprake van een afdwingbaar vier-ogen-principe bij zowel de verstrekking alsook de vaststelling van de subsidies.
Aanbeveling	Wij adviseren om af te dwingen dat er een zichtbare interne controle plaatsvindt door een medewerker die niet (direct) bij de aanvraag respectievelijk vaststelling van de subsidie betrokken is.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op subsidieverstrekingen én subsidievaststellingen uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

9.2 Subsidies	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Periodieke monitoring van subsidies ontbreekt.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat subsidies onrechtmatig zijn verstrekt.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle ten aanzien van subsidievaststellingen is gebleken dat sprake is van een overschrijding van de vaststellingstermijnen. Daarbij is geen gebruik gemaakt van de zogeheten hardheidsclausule.
Aanbeveling	Wij adviseren om op basis van het subsidieregister te bewaken dat de aanvragen tot vaststelling tijdig van de gesubsidieerde instellingen worden ontvangen. Vervolgens dient in overeenstemming met de Algemene Subsidieverordening tijdig op deze aanvragen te worden besloten.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op subsidievaststellingen uitvoeren. Daarbij zullen wij specifiek aandacht besteden aan het naleven van de gestelde termijnen en vereisten.

Bevindingen (Vervolg)

10.1 Omgevingsvergunningen	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Ontbreken van periodieke financiële aansluiting.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat door het niet / niet tijdig uitvoeren van dergelijke aansluitwerkzaamheden tussen de financiële administratie en subadministratie verschillen en/of afwijkingen (te) laat worden geconstateerd.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat (nog) geen periodieke aansluiting tussen de financiële administratie en onderliggende subadministratie wordt gemaakt. Daarbij worden eventuele verschillende voortkomend uit de aansluiting niet geanalyseerd.
Aanbeveling	Wij adviseren om een medewerker verantwoordelijk te maken voor het maken van een periodieke aansluiting (tenminste per kwartaal) tussen de financiële administratie en de onderliggende subadministratie. Hiermee wordt geborgd dat de informatie in de financiële administratie, die ook als sturingsinformatie wordt gebruikt, actueel en juist is en wordt het eventuele uitzoekwerk van verschillen beperkt.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen de aansluiting tussen de financiële administratie en de onderliggende subadministratie beoordelen. Daarbij zullen wij eventuele verschillen voortkomend uit de aansluiting nader analyseren.

Bevindingen (Vervolg)

10.2 Omgevingsvergunningen	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Ontbreken van formeel uitgangspunt voor toetsen van bouwsom.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat opbrengsten inzake omgevingsvergunningen onvolledig worden verantwoord doordat bijvoorbeeld de bouwkosten op een onjuiste manier worden bepaald.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat de gemeente ter controle van de juistheid/volledigheid van de ingediende bouwkosten werkt met een 'format bouwkostentoets'. Echter, dit format wordt niet in alle gevallen juist toegepast.
Aanbeveling	Wij adviseren om het 'format bouwkostentoets' juist toe te passen en deze binnen het proces van omgevingsvergunningen te borgen.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de verstrekte omgevingsvergunningen uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

10.3 Omgevingsvergunningen	
Procesmatig in control: Redelijk	
	Zichtbare en afdwingbare controle op juistheid beschikking (in functiescheiding) ontbreekt.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat mogelijk onjuiste beschikkingen (o.a. bedragen) worden afgegeven welke niet in overeenstemming zijn met vigerende wet- en regelgeving en daarmee onrechtmatig zijn verstrekt.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat er geen zichtbare en afdwingbare controle plaatsvindt op de juistheid van de door vergunningverlener opgestelde beschikking.
Aanbeveling	Wij adviseren om de interne controle omtrent de juistheid van de opgestelde beschikking zichtbaar vast te leggen op het 'Adviesformulier aanvraag omgevingsvergunning'.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de verstrekte omgevingsvergunningen uitvoeren.

Bevindingen (Vervolg)

13. Huren en pachten	
Procesmatig in control: Matig	
	Volledigheid van verhuuropbrengsten is niet geborgd.
Risico: Gemiddeld	Het risico bestaat dat de opbrengsten uit hoofde van huren en pachten onjuist dan wel onvolledig zijn, doordat alle verhuurobjecten niet volledig in kaart zijn gebracht.
Toelichting	Uit de (verbijzonderde) interne controle is gebleken dat de gemeente niet beschikt over een integraal overzicht van alle verhuurcontracten. Daarnaast beschikt de gemeente niet over een zogeheten verhuuradministratie.
Aanbeveling	Wij adviseren om een integraal overzicht van alle verhuurcontracten binnen de gemeente op te stellen. Daarnaast is het advies om de volledigheid van het aantal objecten in een subadministratie te borgen.
Impact VIC werkzaamheden	Wij zullen als onderdeel van onze VIC-werkzaamheden gegevensgerichte controlewerkzaamheden op de opbrengsten uit hoofde van huren en pachten.

Fouten & Onzekerheden

Uitkomsten per proces

Tijdens de uitvoering van onze interne controlewerkzaamheden zijn binnen de gemeente - naast de bevindingen die de rechtmatigheid kunnen raken - een aantal constatering die de getrouwheid kunnen raken. Hieronder worden de constatering per proces weergegeven.

Fouten en onzekerheden vanuit uitvoering VIC 1° deel 2024		
Proces	Fouten en onzekerheden	Impact op getrouwheid (G) / rechtmatigheid (R)
Aanbestedingen	Vanuit de spendanalyse over boekjaar 2023 geldt dat een aantal inkooptrajecten ook in boekjaar 2024 mogelijk nog tot een financiële onrechtmatigheid leiden. De exacte omvang van deze fout zal pas na afronding van boekjaar 2024 kunnen worden bepaald. Op basis van 2023: Onrechtmatigheid ad. 434k.	R
WMO - Prestatielevering ZIN	Op basis van 2023: Prestatielevering WMO-ZIN ad. 152k (onzekerheid)	G
Jeugd - Prestatielevering ZIN	Op basis van 2023: Prestatielevering Jeugd-ZIN ad. 24k (onzekerheid)	G
WMO/Jeugd - Prestatielevering PGB	Op basis van 2023: Prestatielevering PGB ad. 95k (onzekerheid)	G

Planning VIC boekjaar 2024

Stap	Werkzaamheden	Planning
1.	Rapportage tussentijdse uitkomsten	November 2024
2.	Interim-controle accountant + Management letter	Oktober - November 2024
3.	Uitvoeren deelwaarnemingen over 2 ^e halfjaar 2024	November 2024 - Maart 2025
4.	Rapporteren boekjaar 2024	Maart 2025
5.	Opstellen rechtmatigheidsverantwoording	Maart 2025
6.	Accountantscontrole	April 2025 - Mei 2025